

Oponentský posudek na disertační práci

MgA. Julie Kačerovská

Kniha-objekt ve veřejném prostoru

Brno, 2013

Doktorský studijní program: Výtvarná umění
Obor: Umění ve veřejném prostoru a umělecký provoz
Školitel: Doc. MVDr. Jiří H. Kocman

Oponent: Prof. PaedDr. **Radek Horáček**, Ph.D.

Pracoviště: Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

Předložená disertační práce představuje zcela jedinečný výkon, neboť komplexně analyzuje v metodologicky promyšleném a uceleném pohledu velmi originální a dosud takto souhrnně nezpracovanou tematiku. Teprve pečlivý badatelský výkon Julie Kačerovské ukazuje, jak bohatá, různorodá a ve svém vyznění aktuální je problematika veřejného působení knihy ve smyslu výtvarného autorského projevu, tedy mimo rámec či nad rámec standardních kvalit literárních. Uvedení vývojových historických souvislostí a velmi zasvěcený zájem o projevy aktuální navíc poukazují na zvláštní jev – metodologický náhled, jímž autorka zvolenou tematiku sleduje, vypovídá přesvědčivě o nadčasovém a dlouhodobém kontextu, ale stejně tak ukazuje momentální aktuálnost a živé působení k současnosti.

Cennou kvalitou je skutečnost, že Julie Kačerovská dokázala svou disertační práci pojmout jako poměrně široce a souhrnně pojatý celek, ale přitom zde našla tematické okruhy, které jsou jedinečné, takže do pevně a logicky vyznívajícího celku spojila obecné celkové charakteristiky s detailními projevy. Práce je logicky a přehledně uspořádána, takže čtenáři poskytuje dobrou orientaci a velmi přesně jej provádí jednotlivými kapitolami.

Hodnotíme-li strukturu práce, pak musíme ocenit uspořádání do pěti základních oddílů, v nichž autorka do přirozeně propojeného celku řadí vymezení tematiky a pojednání o symbolice a roli knih v dějinách umění, aby ve zbývajících třech částech cíleně směřovala k uchopení sledované tematiky. Výrazným kladem je skutečnost, že Kačerovská střizlivým jazykem s vhodně užívanou odbornou terminologií dokáže do propojeného celku zachytit tematické souvislosti, detailní technologické okolnosti i dobře zvolené citace z literatury. S ohledem na autorčinu zaujatost o obor a na její skutečně profesionální oborovou vyzrálост by ovšem zejména v interpretačních částech mohl být text rozsáhlejší a více osobní. Od kvalifikovaného odborníka si přece rádi vyslechneme nejen uspořádání dosud známých informací a napsaných textů, ale především uvítáme jeho vlastní náhledy a soudy.

Trochu neurčitě je zvolen závěrečný oddíl (5 – Reflexe vlastních realizovaných projektů), neboť nemá ani charakter osobní autorské interpretace – to je nejspíše dáno výrazně skromným postojem autorky, ale není ani koncipován jako materiálová příloha. Tematika této kapitoly však je logickou a velmi důležitou součástí spisu, takže vhodnější by patrně bylo zpracovat ji jako rozsáhlou a autorsky pojatou kapitolu nebo rozčlenit na tematickou textovou část a přílohový materiál, který by opět měl větší hodnotu, kdyby autorka trochu přibrzdila svou skromnost a o svých aktivitách se zejména v interpretační rovině rozepsala obsírněji. Jejím cenným autorským kladem není jen výrazná umělecká tvorba, doprovázená i mezinárodním oceněním, ale také přínosná a obětavá aktivita kurátorská a

organizační, což jsou kvality, které disertační výkon jako celek mimořádně hodnotně završují. Předložený text se však omezuje převážně jen na velmi neutrální popis a stručná konstatování. Na tomto místě se oponent odvažuje připojit osobní poznámku – poměrně dlouhodobě působící akce Fenomén kniha, která se vždy dotýkala i zaměření ateliéru Papír a kniha FaVU VUT v Brně, je sice ve spisu připomenuta, ale jako jedinečná aktivita vzešlá z brněnského kulturního a vysokoškolského okruhu mohla být komentována rovněž obsažněji. Také je třeba upozornit, že osobnost školitele – patrně opět z důvodu určité autorské skromnosti – není v předložené práci uchopena v adekvátní míře. A poslední tematická výhrada – také v závěru, jenž by mohl být rozsáhlejší, se autorka převážně omezuje jen na neutrálně formulovaná konstatování, a ještě navíc převážnou část věnuje jen pozitivistickému konstatování, jak je práce obsahově členěna. Přitom právě zde bychom očekávali nějakou závažnou „sumu“, tedy souhrnné sdělení, jaké závěry a objevy disertační práce učinila a ověřila.

Hodnotíme-li úroveň textového zpracování, pak musíme konstatovat, že navzdory mimořádné autorčině pečlivosti a zodpovědnosti (v prostředí fakulty všeobecně známé!) zůstalo v textu poměrně mnoho drobných jazykových nedostatků. Už v poděkování chybí čárka za titulem konzultantky, což vyznívá zvláště nepříjemně, když jen o dva řádky níže čteme poděkování za jazykovou korekturu práce. Vedle drobných opomenutí (na str. 12 např. chybí čárka v souvětí) v textu zůstaly některé neobratnosti – kupříkladu v úvodu na str. 9 čteme, že „kniha přináší ... informace..., které přinášejí...“, v úvodním odstavci kapitoly 1.3 Literatura se zase nevhodně dvakrát opakuje pojem „knižní fondy“. Několikrát se v textu objevuje nesprávná vazba u sloves (s. 10 „pojednává téma“ – nikoli „o tématu“), na straně 18 zůstalo neopravené jméno „Hieronymus Bosh“ a na straně 11 zase nelogicky a nesprávně píše autorka velké písmeno u pojmů „Antika“ a „Helénismus“, zatímco na straně 13 zase naopak neuvádí správný vlastní název berlínského bienále.

Jazykové dílčí nedostatky však můžeme vnímat jen jako drobnosti, které lze v případě publikování textu snadno napravit. Podstatné je, že práce je celistvým a originálním dílem s jasně vymezenou tematickou osou. Disertační práce Julia Kačerovské je volbou tématu a zpracováním v rovině v teoretické i metodologické velmi kvalitně zvládnutým odborným spisem, který je tematicky cennou paralelou k autorčiným výkonům uměleckým i organizátorským.

Předložená práce splňuje všechny podmínky kladené na závěrečný spis doktorského studijního programu, splňuje podmínky kladené na doktorské řízení a prokazuje schopnost samostatné tvůrčí odborné práce. Doporučuji proto postoupení předložené práce k obhajobě.

Doporučení k diskusi při obhajobě:

1. V kritickém ohlédnutí nad literaturou k tématu je jen stručné konstatování, že v českém prostředí máme pouze jediný monografický knižní titul k dané tematice. Lze ale zhodnotit přínos dílčích studií či recenzí a článků v časopisech nebo katalozích?
2. Věnují se brněnské výstavní instituce tematice autorské knihy odpovídajícím způsobem?

V Brně 18. 9. 2013

dr. Radek Horáček